Num: 42.

GAZETA WARSZAWSKA.

WE SRZODĘ DNIA 25. MAIA ROKU 1774.

Z Warſzawy dnia 25. Maja.

Liſty partykularne, jak pewną tak też ſmutną donioſly nowinę: że Król Imć Francuſki *Ludwik XV.*, po krótkiey chorobie, dnia 9. tego mieſiąca, o godzinie 4. po południu, w *Werſalu* z tym ſię pożegnał światem. Narodził ſię ten Monarcha dnia 15. Lutego Roku 1710. Wſtąpił po *Ludwiku Wielkim* na Państwo, w ſzóſtym Roku wieku ſwego, pod opieką Filipa Xiążęcia *d'Orleans*, dnia 1. Września Roku 1715. Koronowany w Roku trzynaſtym wieku, dnia 25. Października Roku 1722. Sam zaczoł panować, lat ſzeſnaście ſkończonych maiąc, dnia 1. Czerwca

Roku 1726. Zaczym umarł Roku życia swego 65. Od wstąpienia na Państwo 60. Od Koronacyi 53. Od zaczęcia Panowania 49.

Xiąże Imć *Czartoryski* Generał Ziem Podolskich, z Paryża do tey Stolicy dnia onegdayszego szczęśliwie powrócił.

W Wigilią Zielonych Swiątek, odprawił się publiczny Chrzest w Kościele Ichmć XX. Missionarzów *S. Krzyża*, Córki Ichmościów Państwa *Ciotkowskich* Komornikostwa Ziemi Stenżyckiey; który Chrzest dopełnił z ceremonią zupełną Kościoła Swiętego Imć Xiądz Franciszek *Łada* Kanonik Gremialny Inflantski; w Assystencyi, iako Rodzicow Chrzesnych: Iegomości Pana *Brzostowskiego* Podskarbiego W. X. L. z Ieymością Panią z *Potockich Wielopolską* Generałową Małopolską Staróściną Krakowską; Imci Pana *Zakrzewskiego* Kasztelana Krzywińskiego z Ieymością Panią z *Potockich Hülzenową* Woiewodziną Mścisławską; Imci Pana *Potockiego* Starosty Tłumackiego z Ieymć Panną *Potocką* Cześnikowną Koronną.

Z Kamieńca d. 8. Maia.

Tak Garnizon iako i Miasto tuteysze, obchodziło uroczyście S. Stanisława, przy Wotywie Solenney i Kazaniu stosowanym do tey Uroczystości, z zgromadzeniem wszystkich Zakonów w Kościele Katedralnym. *Te DEUM laudamus* śpiewane było, przy odgłosie armat i ręczney strzelby iednego Batalionu z Chorągwiami paraduiącego; a po skończonym Nabożeństwie, Jmć Pan *Witte* Generał Kommendant tuteyszy, Jchmość XX. tuteyszey Prałatow, iako i tuteyszego Woiewodztwa Urzędnikow, z Ichmość PP. Sztab - Officyerami na obiad zaprosił. W Wigilią zaś Swięta, iako i pod czas wieczoru Uroczystego, Ratusz tuteyszy był rzęsistym ogniem ozdobiony.

Z Torunia d. 8. Maia.

Dnia 24. przeszłego miesiąca utraciliśmy Wielkiego Męża J. Pana Chrystyana *Klosmana*, od lat 33. tuteyszego Burmistrza; który przed kilką niedzielami (: dla podeszłego wieku i starganych na usługach Oyczyzny swoiey sił :) złożywszy z siebie Urząd Prezydenta, w Roku wieku swego 77. w tuteyszym mieście z tym się pożegnał światem. Przy wrodzonych przymiotach, dosko-

nałe w wielu potrzebnych naukach odebrawſzy wychowanie; przez wſzyſtkie prawie ſtopnie Urzędow, aż do naywyżſych u nas idąc, każdemu Urzędowi wielką ſławe, a tym ſamym większą ieſzcze ſobie uczynił. Głęboka roſtropność i w rzeczach do rządu i prawa należących biegłość, wſyſtkim go potrzebnym uczyniła: obyczaiow zaś i obcowania przyiemność, ſerca wſzytkich ku niemu pociągała. Na ſtratę takiego Męża, wſzytkim miłego, wſzytkim równie pożytecznego, wſzyſcy zarównie płaczemy.

Z Gdańſka dnia 20. Maja.

Że cena tak pſzenicy iako i żyta piącią aż do ſześciu Złotych Hollenderſkich ſpadła w Hollandyi, przeto i tu w przeſzłym tygodniu płacono tylko za łaſzt pſzenicy złł: 266. a za żyto złł: 110. naywyżey. Szyprowie Polſcy muſzą Kupcom tuteyſzym ulegać, aby ſwe zboża ſprzedać mogli na ſkład, bo na okręty mało co biorą teraz.

Z WŁOCH.

Z Rzymu dnia 12. Kwietnia.

Król Imć Portugalſki już też nareſzcie poſtanowił penſyą dla przeſzłych XX. *Iezuitow*, ſwoich poddanych. To już i w Portugalii nawet ci Xięża ſą penſyami opatrzeni. Dobra nadzieia dla wſzyſtkich innych; ieżeli gdzie ieſzcze bez penſyi znayduią ſię.

Pan *d'Almada* Miniſter Dworu *Portugalſkiego*, po odebranych liſtach od Dworu ſwego długą miał audyencyą u Oyca Swiętego.

Rzeczy Kardynała *Conti*, który był Nuncyuſzem w *Lizbonie*, przodem wyſłane, już ſą przywiezione do *Civita-Vechia*.

Kardynał *Malvezzi*, Arcy-Biſkup *Bonońſki*, przyiął Urząd *Dataryuſza;* który 5000. Szkudow ma dochodu pewnego, krom przypadkowego, poſpolicie więcey wynoſzącego. Niezłoży iednak Arcy-Biſkupſtwa *Bonońſkiego;* niemniey iako i Kardynał *Bernis*, który bez złożenia Biſkupſtwa *d'Alby*, bierze drugie Biſkupſtwo *d'Albano*.

Xiążę *de Cumberland*, z Xiężną Małżonką i całym Dworem ſwoim, wyiedzie z tąd przed końcem tego mieſiąca. Ociec Swięty pozwolił pomienionym Xiążętom dwu Fregat ſwoich, aż do *Toulon*, a gdyby ſię podobało, choć do *Tamiſe*;

pod rządem Kawalera *Manciforte*. Nim zaś Xiążęta Ichmość wyiadą, bawią się tym czasem rozmaitemi rozrywkami i uroczystościami; które dla nich sprawuią, iuż Szlachta *Rzymska*, iuż Ministrowie Cudzoziemscy.

Z Bastyi d. 14. Kwietnia.

W Okolicy zwaney *Vezzani* niedaleko *Corte*, Francuzi spalili 3 domy, do których rozboynicy, po napadnieniu na Konwoy Francuski i zabiciu kilku Żołnierzy schronili się byli. Tak mniemamy, że owi burzyciele powszechney spokoyności, z domami onemi razem zgorzeli.

Z FRANCYI.

Z Paryża dnia 15. Maia.

Nieustaie tu pogłoska o zamysłach Kardynała *de Bernis*, iż ten usiłuie być policzonym miedzy Szlachtą *Wenecką*. Byłby to stopień do wyższey potym godności.

Z ANGLII.

Z Londynu dnia 22. Kwietnia.

Rozchodzi się tu pogłoska, że wkrótce ma być ogłoszony zakaz; mocą którego, od tąd niebędzie się godziło z granic Królestwa tego wywozić rynsztunkow woiennych dla Portugalii. Iakoż przełożeni nad cłem w *Grawesend*, maią rozkaz, aby ściśle przetrząsali wszystkie baty, które będą wychodzić z *Tamise*.

Z NIEMIEC.

Z Wiednia d. 27. Kwietnia.

Na iarmark blisko następuiący nazwożono tu bardzo wiele Towarów, i wiele naziezdżało się Kupcow mianowicie z *Węgier* i z *Transylvanii*. Temi dniami Xiążę *Karol de Lichtenstein* trzymał do Chrztu iednego Żołnierza z Regimentu Infanteryi *de Laudohn*, który się urodził w głębokiey *Syberyi*. Pola, ogrody, i winnice ninieyszym pozorem swoim niepomału nas cieszą, obiecuiąc nam Rok żyznieyszy nierównie niżli były poprzedzaiące lata.

Żyda owego, który w *Holeschou* w *Morawie* zamordował iedną Panienkę *Chrześciańską*, Żydzi sami schwytali i do Sądu oddali.

Z PRUS.

Z Berlina d. 20. Kwietnia.

Król Imć, który był zapadł na pleurę i przy niey na gorączkę, iuż do zupełnego przyszedł zdrowia.

Num: 42.

SUPLEMENT

DO GAZETY WARSZAWSKIEY.

WE SRZODĘ DNIA 25. MAIA ROKU 1774.

78

Z Rzymu dnia 15. Kwietnia. Konfyftorz niewątpliwie będzie odprawiony dnia 18. tego mieśiąca. Xiąże *de Cumberland* dnia onegdayfzego miał powtórną Audyencyą u Oyca S.; od którego z należytą fwemu urodzeniu czcią przyiętym będąc, podziękował mu za iego wfzyftkie względy, których doznał przez cały czas bawienia śię fwego w tey Stolicy. Dziś pomieniony Xiąże wyiachał z tąd do *Civita Vechia*; z kąd na Fregacie Papiefkiey ma być zawieziony do *Toulon*. Kommendant tey Fregaty odebrał rozkaz, aby zoftał na ufłudze Xiążęcey, pokiby nienadfzedł inny *Angielfki* okręt do przewiezienia go daley. Dnia 11. tego mieśiąca Pan *Archinto Major Domu* Papiefkiego, odefłał Xiążęciu Imci przez Pana *Bonacci* w podarunku dwa Obrazy: ieden igłą fzyty wyobrażaiący *Herodiadę*; drugi *Mozaikowy* wyobrażaiący Boginią *Florę*, tudzież 27. Kśiąg wfpaniale oprawnych, z których 15. zawieraią w fobie dzieła fławnego Kawalera *Piranefi*, z przedniemi Koperfztychami; 12. zaś wyborny zbiór *perfpektyw*.

Z Rzymu dnia 16. Kwietnia. Bifkupftwa *Oftyeńfkie* i *Weletrińfkie*, po śmierci Kardynała *Cavalchini* pozoftałe, na naftępuiącym Konfyftorzu maią być oddane Kardynałowi *Serbelloni* Bifkupowi *Albańfkiemu*; Albańfkie zaś Kardynałowi *de Bernis* doftać śię ma.

Z Lizbony dnia 29. Marca. Dwor naſz powrócił iuż do tey Stolicy z *Salva-Terra* dnia 26. mieſiąca teraznieyſzego. Jmć X. *Muti-Buſſi,* nowy Nuncyuſz Papieſki (który iuż od dnia 5. tu ſię znayduie) aż w kilka tygodni po Wielkieynocy ſpodziewa ſię mieć pierwſzą publiczną u Króla Imci Audyencyą. Kardynał *Conti* powróci do *Włoch.*

Franciſzek Romano - Cœlho Deſembargador, niedawno z Urzędu złożony z rozkazu Jego Królewſkiey Mosci, boiąc ſię cięższego ieſzcze karania, za rozmaite zdzierſtwa w *Brezylii* popełnione, o które był przekonany, zniknął z Kraiu i iak mówią, ſchronił ſię do *Anglii.*

Z Paryża dnia 18. Kwietnia. Od poniedziałku oſtatniego, Theatra i widoki rozmaite w tey Stolicy otworzone ſą. Ze zaś lud, który poſpolicie ieſt niewolnikiem mod nowych, a w niczym miary utrzymać nieumie, gromadnie na te nowe rozrywki i ciekawości nie bez koſztu uczęſzcza; Jmć X. Arcy-Biſkup tuteyſzy, otrzymał rozkaz, aby ci, którzy z tego korzyſtaią, czwartą część zarobku ſwego oddawali na Ubogich. Gęſtemi Memoryałami, od tego dobrego uczynku Teatra wypraſzaią ſię. To iednak ich cieſzy, że te na ubogich rozdane pieniądze, znowu przez tychże ubogich wnieſione będą do Teatrow. Ieſteśmy w Paryżu!!

Ledwo co tylko Jegomość Xiądz *de la Ville* poświęcony ieſt na Biſkupſtwo *de Trichonium;* alić wraz nam donoſzą o iego śmierci w *Werſalu* dnia 15. tego Mieſiąca zaſzłey w 72. Roku życia.

Z Sztokolmu dnia 16. Kwietnia. Króleſtwo Ichmość powrócili dnia 11. z *Eckolmſund* do tey Stolicy.

Krol Imć chcąc zachęcić poddanych ſwoich do murowania ſwych Domów, tak dla ochrony od ognia, iako też dla oſzczędzenia drzewa, którego iuż znacznie ubyło w laſach naſzych, poſłał ſrebrne Medale Panom *Hellberg* i *Didrichſon,* Magiſtratowym w *Oſthammer* Oſobom; którzy dali przykład innym, pomienionego Domów ſwych murowania. Za ten dobry przy-

kład, ciż Magistratowi, uwolnieni są, z swemi Zonami i dziećmi, od wszelkich podatkow na lat 20.

Z Sztokolmu dnia 19. Kwietnia. Król Imć Pułkownika *Gerner* Kawalera Orderów *Miecza* i *de Vasa*, wywyższywszy na Urząd Pułkownika, mianował oraz Kommendantem Fortecy *de Louisa* w *Finlandyi*.

Z Wiednia dnia 20. Kwietnia. Dnia 14. tego miesiąca, Pan *de Binn* Sekretarz Kancellaryi Stanow, wyiachał ztąd z Panem *Tatzer* do *Semlin*; gdzie ma przyimować Namiestnika Poselskiego czyli *Internuncyusza* od Porty; który tam ma wysiadywać kwarantanne: Wszakże Cesarz Imć raczył ią skrócić dla niego do dni 20. Barzo powoli ten Minister *Porty* zbliża się do tey Stolicy; bo tylko po trzy mile uieżdża na dzień. Dwor nasz naznaczył dla niego pensyi po 100. Czerwonych Złotych co dzień na wydatki podrożne; ktora skoro wiedzie w granice *Węgierskie*, będzie mu płacona. Ieszcze mniey pewnie będzie na dzień w Węgrzech uieżdżał, dla przykrych dróg tamecznych.

Z Wiednia dnia 23. Kwietnia. Ostatnie Listy z *Carogrodu* doniosły nam, że *Sułtan* Wielki, po śmierci Sułtanowy *Zeynib*, Siostry zmarłego Cesarza, a Zony Kapitana Baszy na *Morzu białym*, odziedziczył summę 8. Millionów Złotych.

Nowy *Mufti Durrizade Effendi*, coraz większą ma powagę na *Dywanie*, to iest w Radach Ministrów. *Ismail-Bey*, który z *Reis-Effendego*, czyli Ministra w sprawach Zagranicznych, uczyniony był *Defter-Eminim*, czyli Przełożonym nad Mennicą (że do tego drugiego Urzędu nie był sposobnym) przywrócony iest znowu dnia 2. tego miesiąca do pierwszey znacznieyszey nierównie dostoyności. *Retchai-Mehemet Effendi*, który go był zlożował, po niedługim na onym Urzędzie panowaniu swoim, uczyniony iest *Czausz-Baszą*. *Defterdar-Osman-Effendi*, i *Selichtar Abdulah Aga*, którzy niedawno od Woysk Wielkiego Wezyra przybyli, wyniesieni są do godności *Baszow dwútulnych*.

Za odebraną wiadomością, że *Rior-Ismail*, Namiestnik Baszy *Nigdyiskiego* w *Nat[illegible]*, podniosł tam rokosz; *Sultan* wy-

ſłał przeciw niemu i z nim zbuntowanym rokoſzanom, *Capiana Oglu*. Ten owego buntownika poraziwſzy, głowę iego przyſłał do *Carogrodu*, którą we drzwiach Saraiu wyſtawiono na iawny widok.

Z Hagi dnia 1. Maja. P. *Röckus* dnia 16. Kwietnia umarł w *Utrechcie*, maiąc lat ſto i mieſięcy 6. Był on w ſłużbie Rzeczypoſpolitey od Roku 1696, a od owego czaſu znaydował ſię na wſzyſtkich, które mogły zachodzić Woiennych ſprawach, mianowicie zaś pod *Malplaką* w Roku 1709. gdzie był śmiertelnie raniony. Służył też i w oſtatniey przeciw *Francuzom* woynie w Roku 1747. Przez cały wiek ſwoy (oprócz owego na woynie przypadku) nigdy niechoruiąc, aż do oſtatka dni ſwoich wytrwał w czerſtwości ſił, i zupełnym używaniu wſzytkich zmyſłów.

Liſty z *Berny* z *Szwaycaryi* dnia 19. Kwietnia piſane donioſły nam: ze tam z dnia 16. na 17. wpół-godziny po północy, doznano gwałtownego trzęſienia ziemie; które trwało 5. ſekund. Podrzucanie ziemi tak mocne było, że wſzyſtkie domy z gruntu ſię wſtrzęſły, a w wielu mieyſcach okna potłukły ſię i kominy poupadały; huk podziemny wydawał ſię nakſztałt tęgiego grzmotu. Dni poprzedzaiących piękna była pogoda; ale po owym trzęſieniu, dnia naſtępuiącego, ſpadł śnieg tak wielki, iż ſię obawiaią ludzie, aby przezeń urodzaie ziemie nie ponioſły znacznego uſzczerbku.

DONIESIENIE z WARSZAWY DNIA 25. MAIA.

U Jana Auguſta Posera Biblioypoli Warſzawſkiego na Trębalſkiey Ulicy w Kamienicy nowey Jmci X. Biſkupa Kujawſkiego znayduie ſię:

Grammatyka Nimiecka podług Uſtaw J. K. Gottſcheda ſławnego w Akademii Lipſkiey, dla uczących ſię w Akademii Lwowſkiey zebrana i poprawiona przez X. Skoberg, Nauczyciela ięzykow w teyże Akademii, S. T. Doktora in 8vo *w Lwowie* 1774. *oprawna.* - - - - - - - - Złł: 5.